

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in ožnanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspeditija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 86.

V Ljubljani, v sredo 15. aprila 1896.

Letnik XXIV.

Zalostna obletnica.

Milobno krasno, kakor današnje, je bilo lansko jutro 15. aprila in vender so neizmerno otožni spomini, kateri se nam danes oživljajo v naših dušah, ko obhajamo to prežalostno obletnico.

In kedo bi se ob obletnici ne spominjal onih grozopolnih prizorov, ki so se pojavljali pred letom dni v Ljubljani in po okolici, one strašne noči, ko je silno podzemeljsko bobnenje vzbudilo mirno in brezskrbno počivajoče prebivalce iz spanja, ko so močni sunki ljudi gnali iz postelj in iz hiš pod milo nebo v mrzli pomladni noči!

Kako naj bi pozabili vzdihov prestrašenih ljudi, solzá nedolžnih otročičev in milih na pomagaje klicev nesrečnih bolnikov, ki so gledali v obraz smrti v razvalinah, a si niso mogli pomagati.

Kako naj bi ne mislili na porušene cerkve in hiše, ki so bile žrtva groznega potresa, ko nam njih groblje še danes pričajo, da se nasledki potresa ne bodo še tako kmalu poravnali!

Vse to nam je danes živo v spominu. Marsikdo je sinoči z nekakim strahom legel v posteljo ter bolj goreče ko sicer priporočil sebe in svoje varstvu božjemu, ko so se podili v njegovi duši spomini na lansko osodepolno noč.

Hvala Bogu, da je bil strah neopravičen. Zato so pa tudi danes ljudje vstajali veselih obrazov in v obilnem številu v Ljubljani se vdeležili ob osmi uri sv. maše, katero je škofija obljubila darovati vsako leto na ta dan z namenom moliti, naj milostni Bog v prihodnje od nas odvrča šibo potresa.

Ob tej obletnici se pa tudi hvaležno spominjamo vseh mnogoštevilnih dobrotnikov, ki so po potresu poškodovanim od blizu in daleč prihiteli na pomoč z odprtimi srci in odprtimi rokami. — Kakor je prihrula z elementarno silo nenadno ne-

sreča na nas, tako so se tudi v izredni meri pojavili dobrotniki. Mnogo so pomagali v prvi sili, marsikatero solzo so otrli, mnogo duhomornih skrbi so olajšali, a groznih nasledkov potresa v polni meri seveda niso mogli popraviti. To čutijo danes ob obletnici ponesrečenci še hujše, nego so to občutili lani oni osodepolni dan. Le deloma so poškodovani popravili svoje hiše in vzlasti v Ljubljani moramo reči, da so groblje po mestu od dne do dne večje. Podpora, ki se je razdelila ali zagotovila, nikakor ne zadostuje, to spričuje na stotine in stotine novih prosenj, ki se še vedno vlagajo, a tudi dosledno prazne vračajo, ker so vsahli podporni studenci.

V Ljubljani čutimo še prav posebno težo potresnih udarcev. Na obletnico moramo žal konstatovati, da se je v kljub najboljši volji in neumorni delavnosti posameznih faktorjev skazal birokratičen aparat preokoren, da bi bil kos zadoščati nalogam, katerih zahtevajo take elementarne katastrofe.

Leto je minulo, dolgo leto hudih poskušanj, in vender se v Ljubljani prav za prav še ni pričelo z zidanjem novih hiš na starih razvalinah. Še sedaj nimamo našim razmeram primerne stavbenega zakona in potrjenega regulacijskega načrta. Na stotine prosenj posestnikov, ki bi radi pričeli z zidanjem, leži nerešenih pri stavbenem uradu in najlepší čas za zidanje bo prešel, ne da bi se v tem oziru storilo kaj zdatnega.

Hvalevredna je misel mestnega stavbenega urada to priliko porabiti, da se da beli Ljubljani lepše zunanje lice, da se napravijo novi trgi in razširijo mestne ulice. Zaslili so se v tej stvari razni strokovnjaki, da izpovedó svoje zvedeniško mnenje.

Mej drugimi je svoje nazore pojasnil tudi strokovnjak Sitte. Dasi je njegovo razlaganje v mestni dvorani pokazalo, kar je samo po sebi umevno, da se v kratkem času ni mogel do dobrega seznaniti

z vsemi mestnimi lokalnimi razmerami, vender moramo reči, da so nam zelo ugajala njegova načela, da v Ljubljani ni pretirano delati nato, da bi se napravljale neprimerno široke ulice, kjer to neobhodno ne zahteva živahen promet, in da se tudi na ravne ulice ni preveč ozirati, ker je lega ljubljanskega mesta ležečega okoli gradu temu nasprotna. Koristno je, kar se stori v tem oziru, a najnujnejše je to, kar je potrebno. In nujno potrebna so poslopja, da ljudje lahko v njih prebivajo. Starega mesta nikjer ni mogoče tako urediti, kakor stavbeni uradi dandanes zahtevajo grajenje poslopij; tudi ko bi Ljubljana imela milijone na razpolago, bi tega ne mogla. S tem se le ovira prepotrebno grajenje hiš in dela neizmerna škoda posameznikom in mestu. — Zeleli bi torej, da bi stavbeni urad v tem oziru ravnal dobrohotno s hišnimi posestniki ter zlasti pri poslopjih ob takih cestah, kjer ni posebnega prometa, ne gledal na vsak centimeter ter s tem zavlačeval zidanje. Ako se bo grajenje tako odkladalo, kakor do sedaj, bo škoda za poškodovane hišne posestnike vedno večja. Izgube namreč vse dohodke od najemnine in prikrajša se jim število let, v katerih bodo vsaj deloma oproščeni davkov. Stavbena „Zukunftsmusik“ vender ne sme biti povod tako neizmernim škodam. V prvi vrsti je gledati na koristi poškodovanih hišnih posestnikov in v drugi vrsti še le na olupšavo mesta.

Nadejamo se, da leto osorej veselejše obhajamo obletnico potresne katastrofe, ter želimo, da bi jo doživeli poškodovani hišni posestniki že v svojih novih hišah. In v ta namen želimo, da bi se že vender enkrat prenehalo z ugibanjem in sklepanjem, ter se pričelo z — delom!

Državni zbor.

Dunaj, 14. aprila.

Po tritedenskih počitnicah je danes zopet zboroval državni zbor. Zbornica je bila le slabo obis-

LISTEK.

Nekaj ur v Gradcu.

(Dalje.)

Nazaj grede od velkega altarja pa zapazim perspektivni nedostatek pri imenovanem altarju, rekše baldahinu.

Stoječ v sredi cerkve vidim, da altar tiči preveč v tleh in da kar ne more iz tal. Premišlujem, kaj bi bilo temu vzrok. Kar zapazim, da se mojster in inženir, menda pokojni Miković, nista ozirala na predstoječo obhajilno mizo, katera sedaj altar topi in krajša. No, nekaj podobnega se je tudi zgodilo našemu udomačenemu arhitektu Jeblingerju pri šenklaški fasadi. Sama na sebi bi bila lepa, ravno tako tudi na papirju, a vsled neugodne lege izgubi svojo lepoto, videti je nekam pristrižena. Vse to dela neugodna perspektiva. V taci slučajih bi kazalo vsekako vertikalno smer podaljšati za nekaj decimetrov pri posamičnih členih. Na papirju se to kaže sicer zarisano, a perspektivi napravlja dober utis. Vsaj tudi pri obokih praviloma podaljšujejo poluloke.

Po cerkvi se hodi tako tiho in po zimi po mehke, ker je večinoma cerkveni tlak pregrnjen s

slamnatimi preprogami. Kako pametna misel je to! V Ljubljani pa po zimi navlečejo v cerkve desk, da potem ropotanja ni konca ne kraja celo zimo po cerkvah. Ali bi ne bila umestna tudi pri nas taka naprava?

Prijazno dela to cerkev većinom zgornja razsvetljava, ki prihaja v cerkev skozi slikana okna. — Lepo je to delo, posebno velikansko Katarinino kolo nad vhodom, a ne bom jih tu opisoval, le to naj omenjam, da so posamezna okna dar te in one župnije štajerske, nekatera tudi od bogatih in pobožnih zasebnikov.

Na desni strani v presbiteriju zapazil sem tudi v dolbini nad vrati izvrsten portret iz kamna izklesan mojstra Hauberisserja, ki je vodil zidavo te cerkve. Taci in tako finih plastičnih portretov sem še malo opazil, kakor je ravno ta, ugajal mi je mnogo bolje nego oni Lillenthala v krstni kapeli te cerkve, katerega je pa izgotovil profesor Brandstetter v Gradcu. Razložek v umetnostnem oziru je nekam tak, kakor mej portretom Talnitscherjevim in Wolfvim v ljubljanski stolni cerkvi. V nekaterih kapelah postavljeni so že tudi stranski altari; meni so se zdeli premalenkosti in pravcate pisane igračice, dasiravno imajo v sebi mnoge umetnijske in dragocenosti. Prav v kontrastu z omenjenimi altarčki

je primeroma zelo velik in priprost križevi pot. Oblika njegova zdi se mi pretrezna, kar podaja križevemu potu neko samostojnost v cerkvi. Sestavljen samostojno in slikal je ta križevi pot Kastner ter s tem pokazal svoj izborni cerkveno-umetniški talent. Skupine so nekatere res mojstersko narejene, tehnika in kolorit izboren, le pri zadnjih postajah je nekaj napak v inkarnatu. Pri opazovanju teh Kastnerjevih slik se mi je čedalje bolj utrjevala misel, da je ta slikar pravcati naslednik nekdanjih „Nazarejcev“, Overbecka in drugih iz začetka tega stoletja, kar je vsekako prav. Temu se tudi ni čuditi, ker je oče Kastnerjev se učil slikarstva pri Fürichu potomcu „Nazarejcev“ in sedanji Kastner pa pri svojem očetu, dasiravno ga znani graški profesor Graus ne prišteva k nobeni šoli. Res je, da uporablja Kastner novejšo slikarsko tehniko, a duh njegovih del potrjuje mojo zazdevno misel. Ravno isto spričujejo tudi njegove slike v cerkvi karmeličank na Selu in v Gradcu.

Grede po sredi cerkve opažam tudi lepe klopi. Vsaka stranica ima v dolbini drugi gotski motiv toda ta mnogovrstnost prav nič ne kazi celokupne harmonije.

Slednjič vstopim še v krstno kapelo, katera je nasproti stranskih vrat na moški strani. Izgledno

15/4 5-10

kana. Finančni minister je predložil načrt zakona gledé oprostitve pristojbine in kolektivine vseh ustanov in daril povodom petdesetletnice cesarjevega vladanja. Dalje je gosposka zbornica vrnila zakon o rudarskih nadzornikih.

Poslanec Siegmund v interpelaciji zahteva, da ministerski predsednik prepové sokolsko slavnost v Toplicah meseca maja.

Poslanca Hallwich in Roser v interpelaciji naštevata „grozne“ krivice, ki se godé Nemcem na vzhodnem Češkem, ter zahtevata okrožno sodišče za Nemce v Trutnovu.

Poslanec Schücker se pritožuje, da se pri razpisu službe kancelista pri okrožnem sodišču v Hebu zahteva znanje češkega jezika; posl. Eim in tovariši grajajo, da se pri centrali poštnih hranilnic prezira češki jezik, in dalje, da je podmaršal Succovaty v Brnu prepovedal vojakom, obiskavati neko gostilno, ker se ondi vršé delavski shodi.

Posl. Pernerstorfer interpeluje železniškega ministra zaradi uprave pokojninskega zaklada železniških služabnikov.

Prva točka dnevnega reda je vladna predloga o podržavljenju severozapadne železnice. Proti predlogu se je oglasilo sedem govornikov.

Poslanec dr. Kaizl naglašá, da se je le poslanec Schlesinger oglasil za predlogo, ki pa bode gotovo tudi proti govoril. Govornik se čudi, da je vlada predložila ta predlog. Delničarji so imeli do leta 1895 pravico zahtevati le 8 gld. 11 kr. rente od delnice, a sedaj ponuja 12 gld., kar znaša skupno 700.000 gld. Mesto dosedanjega delniškega kapitala v znesku 63 milijonov se bode razdelilo celih 95 milijonov tako, da dobé delničarji za 100 gld. glavnice 150 gld. s šodstotnim obrestovanjem. Konečno omenja govornik še celo vrsto nedostatkov v vladni predlogi ter izjavlja, da je zbornica ne more vsprejeti. Govornik sicer ni nasproten podržavljenju severno-zahodne železnice, vendar pa je pri tem gledati na to, da država ne izmeče toliko milijonov, katere bi pograbili le zasebni podjetniki in špekulantje.

Poslanec Schlesinger izjavlja, da se je sicer oglasil za besedo kot govornik pro, vendar mu pa niti na um ne pride, da bi priporočal vladno predlogo. Govornik toplo priporoča podržavljenje imenovane železnice, toda to se mora izvršiti v korist države in ljudstva, ne pa nasprotno. Predloga se ne more vsprejeti na noben način in upati je, da najde v odseku zaželjeni pogin.

Poslanec dr. Gross se popolno strinja s pojasnili predgovornikov. Državne finančije razmere ravno v sedanjem času niso tako uravnane, da bi bilo mogoče žrtvovati toliko milijonov, ko čakajo rešitve in ogromnih stroškov druge nujnejše preosnove. Vlada najbolje stori, ako takoj umakne imenovano predlogo ali pa naj jo predela tako, da jo bo možno vsprejeti. Konečno govornik roti poslance, naj po nobeni ceni ne vsprejmo imenovane predloge.

Posl. dr. Steinwender opomni, da vlada veliko preveč zaupa zbornici, ako meni, da bode vsprejela najnovejšo predlogo, ter graja, zakaj se

lep je v njej krstni kamen z nastavkom po načrtu Hauberisserjevem, izdelan pa od graških kamnosekov; le premočeni konzoli, ki nosita nastavek, minista prav ugajali. Zal, da se je pri nas ta tolikanj pomenljiva liturgična naprava tako zanemarila. — Kakšni so naši krstni kamni? Ali niso slabši, nego nekateri kropilniki in tisti pusti leseni „sodi“ na njih, včasih prav nespametno marmorirani! Častno izjemo dela mej drugimi v tem krstni kamen v Knežaku in morebiti še kak drugi; a redki so.

Poslavljač se od cerkve zapazim na pevske koru vzdignjen kamen z napisom, kedaj je bila ta cerkev konsekrirana. Napis je v latinskih majusculih, ali bi ne bile bolj primerne gotske črke? To je sicer malenkost, a kazi.

Prišedši na prosto si ogledam še jedenkrat veličastno stavbo. Mnogo utisov napravila mi je globoko v srce, da je ne pozabim z lepa. Pogledam na uro; bila je ravno najst. Pusta adventna burja brila je po trgu ter raznašala prah in smeti v obraz. Kaj hočem še dalje tavati po Gradcu. Dovolj sem videl, dovolj imam za jedenkrat utisov. V tem hipu se mi rodi misel: hajd nazaj, domov. In kar porisal sem jo mimo višje obrtne šole proti Muri. Okrog jedne ure popoldne gre brzovlak iz Gradca. Ravno prav! Ob petih sem lahko zopet v Ljubljani.

(Konec sledi.)

ni izvolil kak drugi način glede pridobitve severno-zahodne železnice. Govornik je popolno prepričan, da se predloga ne bode vsprejela, vendar pa predlaga, naj se izroči železniškemu odseku, da tem preje zavrže imenovani načrt. Ako bi se namreč predloga že sedaj kratkoma odbila, tedaj bi cela zadeva ne bila rešena, marveč bi se le prav in takoj moralo misliti na kako drugo podržavljenje.

Železniški minister vitez Guttenberg skuša pojasniti, da je imenovano podržavljenje za državno tarifno politiko eminentne važnosti in da se le po tej poti zamore doseči razširjenje moči avstrijskega železništva. Minister predlaga, naj se izroči predloga dotičnemu odseku, koder bode natančno pojasnil vladne nazore glede podržavljenja in skušal ovreči današnje pritožbe od strani zborničnih članov.

K sklepu so še govorili posl. Kaftan, dr. Lueger in Róbič, ki so vsi izjavili, da se ne protivijo podržavljenju železnice, ne morejo pa vsprejeti vladne predloge.

Po nekaterih pojasnilih glavnega govornika dr. Mengerja se izroči vladna predloga železniškemu odseku in seja zaključí.

Prihodnja seja jutri.

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. aprila.

Volitve dunajskega župana. Po dolgem odmoru bode prihodnjo soboto napočil oni dan, ki ima odločiti, bode li dr. Lueger izvoljen za župana cesarskega Dunaja. Liberalni listi so dolgo časa bobnali v svet, da vlada v krogu dunajskih antisemitov neko nespornost glede dr. Luegerja. Toda v novjšem času morajo sami priznati, da so bila vsa jednaka poročila samo slepilo in pesek v oči. Gotovo je sedaj namreč, da bode dobil dr. Lueger pri prvi in drugi volitvi 96 glasov, ako pri prvi volitvi ne bode potrjen. Antisemitski krogi so popolno prepričani, da mu vlada vsaj pri drugi volitvi ne bode odrekla potrjenja. Liberalna manjšina bode oddala vsakokrat svoje glasove za bivšega župana, svojega pristaša dr. Grubla, ki pa seveda gotovo propade. Glede volitve same toraj ni več nobene nejasnosti, vse drugo je pa še zakrito z zastorom negotovosti.

Sveti oče in katoliško časopisje. Katoliški časopis „La voce della verità“ je obhajal 8. t. m. 25letnico svojega obstanka. Tem povodom je dopisal sveti oče vredništvu omenjenega lista lastno-ročno pismo, ki se glasi nastopno: „Nadaljujte s prosto in nepremagljivo resnico sveti boj za vero in domovino vkljub zelo neugodnim časom in obračajte svoje oči neprestano na najvišjo Resnico.“ Iz imenovanega pisma se razvidi, da sveti oče neizmerno želi, da se po časopisih kolikor možno razširjajo najboljše ideje poglavarja katoliške cerkve.

Bolgarija. Poročila o pogajanju mej eksarhom, princem Ferdinandom in Rusijo zelo vznemirjajo bolgarske kroge. Vsi listi brez razločka odločno izjavljajo, da se eksarh ne sme in ne more pogajati v takih zadevah, o katerih odločuje jedino le celokupnost bolgarskega naroda, in si sploh misliti ne morejo, da mu je možno tako popolno zatajiti narodne ideale. Poleg eksarha se jim je pa še bolj zameril knez Ferdinand, ki se je v zahvalo, da je postal to, kar je sedaj, pokazal izdajico svojega naroda. Na tak način ni misliti na kako definitivno spravo mej Bolgarijo in Rusijo, ker ako si Koburžan pridobi naklonjenost ruskega cara, ni še nikakor rešeno dolgotrajno vprašanje, marveč se bode nasprotje vedno bolj povečalo. — Govori se tudi, da namerava ruska vlada Bolgarijo povzdigniti v kraljestvo v slučaju, ako se povoljno reši kritično vprašanje. Kakor pa je razvideti iz zadnjih pojavov v Bolgariji, bode trajalo še precej dolgo časa, dokler se uresniči iskrena želja rusofilov. Ob enem se pa tudi polagoma že prikazuje posledica Koburžanovega nepremišljenega koraka, ki zna biti še mnogo huja, ako bode še dolgo lazil izvan domovine in izdajal ter prodajal slobodo bolgarskega naroda.

V Španiji so se vršile minolo nedeljo splošne volitve za poslansko zbornico. Akoravno še ni objavljen konečni uspeh imenovanih volitev, vendar se sme z gotovostjo trditi, da je zmaga v veliki večini na konservativni strani. Konservativci imajo namreč zagotovljenih 280 mandatov, mej tem ko bodo dobili liberalci k večjemu kakih 65 sedežev v poslanski zbornici. Izmej ostalih strank, katerih pa nobena ne pride v poštev, si posebno prizadevajo socialisti prodreti s svojim kandidatom Pablo Igle-

rias. Najnovejšo poročilo iz Madrida pa nam danes javlja, da je propadel tudi ta kandidat in tako je splavala zadnja nada španskih socialistov po vodi. Posebno značilna je ta volitev za republikansko stranko, ki si je priborila pri zadnjih volitvah leta 1893 44 mandatov, sedaj se pa mora zadovoljiti s tremi zastopniki. Liberalni listi opravičujejo ta poraz z neko izjavo republikanske zveze, v kateri se baje poudarja, da se sedanjih volitev njeni pristaši ne marajo udeleževati in da se tem krepkeje poprimejo prihodnjih volitev. To je pa skoro gotovo le samo izgovor in so jim najbrže zadali ta poraz združeni konservativci, ki so lahko ponosni na volitveni uspeh. — Vsaka španska vlada dobi večino, kakoršno hoče.

Z bojišča v Afriki dohajajo v zadnjem času poročila o novem precej uspešnem gibanju ondotnih dervišev, ki so pred kratkim posvetili Italijanom iz Kasale. Da bi ta novi sramoten poraz nekoliko oprali, so si izmislili italijanski vojskovodje bolezen, ki baje razsaja v Kasali in ki je prisilila italijansko posadko, da se je pomaknila za nekaj milj proti Masavi. Kakor vse kaže, so postali derviši v zadnjem času dobri zavezniki kralja Menelika, ki se hočejo z njegovo pomočjo oprostiti italijanskega in angleškega nasilstva. Abesinci v zadnjem času popolno mirujejo ter se skoro gotovo pripravljajo na večjo akcijo v jeseni. Pogajanja mej generalom Baldissero in negušem glede miru niso dovedla do nikakega uspeha in trdi se, da se ta nadaljujejo v poznejši dobi, ako seveda kaka nepričakovana bitka konečno ne reši afriškega vprašanja. Abesinci gotovo lahko čakajo ugodne prilike, ker se jim sedaj ne gode nobene posebne krivice; ne tako pa Italijani, kateri trošijo sleherni dan ogromne svote za vzdrževanje ondotnih vojakov. Vladni listi prinašajo v zadnjem času vsakovrstna poročila o podrobnostih iz zadnje bitke pri Adui, s katerimi hočejo dokazati, da se Italijani niso mogli rešiti iz nastavljenih zank in da so izgube Abesincev zelo ogromne. Z nekim posebnim veseljem poročajo o velikem neredu, ki je baje vladal mej derviškimi četami pri Kasali, kar je pa skoro gotovo ravno nasprotno resnično.

Cerkveni letopis.

Iz Rima.

Prelepi obredi velikega tedna, za vsako katoliško srce tako pomenljivi, so sicer v poglavitnih delih eni in isti po vsem katoliškem svetu, vendar pa imajo različni kraji in narodi pri teh kaj posebnega v navadi. Take posebne navade so tudi v večnem mestu.

V vseh župnih in samostanskih cerkvah pojejo popoldne zjutranjice ali „matutinum“, kar tukaj imenujejo „il ufficio delle Tenebre“. Pri teh molitvah je v poglavitnih bazilikah mnogo poslušalcev; mnogo jih privabi petje zadnjega psalma „miserere“, pri katerem razni pevski zbori posameznih bazilik razvijajo vso svojo spretnost. Poglavitno petje je seveda pri sv. Petru v Vatikanu, pri sv. Mariji Veliki (Maggiore) in pri sv. Janezu v Lateranu.

Ti zbori so mnogokrat poprej sloveli s svojimi krepkimi soprani in alti, tako imenovani „eunuchi“, katerih je pa sedaj vedno manj. Najiminenitnejši je neki Moreski, res izvrstna moč obsežnega soprana, katerega si gori omenjeni pevski zbori izposojujejo o raznih slavnostnih produkcijah. Tako je veliko sredo pel v sv. Mariji Veliki, v četrtek v Vatikanu, v petek pa pri sv. Janezu v Lateranu. Obširne bazilike so bile malo da ne polne poslušalcev, zlasti tujcev, katerih je izvanredno veliko bilo. Petje je bilo samo na sebi jako krasno, vendar pa ni v vsem zadostovalo zahtevam pravega cerkvenega petja, ni bilo cecilijansko, marveč je le preočito ljubkovalo z necerkveno sentimentalnostjo.

Petje v drugih cerkvah, kolikor sem imel priložnost ga slišati, mi tudi ni ugajalo, ker z malimi izjemami ni bilo slišati pravega čistega korala, ki bi k srcu govoril in s svojo priprostostjo srca kviško povzdigoval. Prekrasne lamentacije velikega tedna so močno pogrešale znak pravilnosti, ker skoraj sleherni jih je po svojem okusu in lastni domišljiji predaval. Veliko lepega sem pričakoval glede petja v velikem tednu, pa le malo sem dočkal.

Veliki četrtek bilo je po sveti maši presveto R. Telo prenešeno v kako stransko kapelo, katera je z dragocenimi bliščečimi preprogami in cveticami okinčana ter lepo razsvitljena s kolikor mogoče obilnimi svečami in svetilnicami. Obiskal sem celih 35 teh „božjih grobov“, vsi so bili prirejani po enem

in istem okusu z večjim ali manjšim blišdem. Pobožno ljudstvo je prav obilno in z dostojnim obnašanjem te božje grobove obiskovalo; med mnogimi bila je tudi kraljica Margarita, katera spremljana od svoje matere je šest cerkev obiskala ter pobožno in izgledno molila svojega Boga. Zvečer so bile v raznih cerkvah pridige o Kristusovem trpljenju in proti koncu govora je cerkovnik, spremljan od dveh ministrantov s svečami, prinesel k prižnici odkrito podobo sv. križa, s katerim je pridigar ljudstvo blagoslovil.

Veliki petek zjutraj po končanem opraviilu je bil tudi konec obiskovanja božjih grobov, ker tukaj ni navada, da bi bilo presv. R. Telo še v soboto do ustajenja Gospodovega izpostavljeno. Namesto tega so pa v petek druge pobožnosti. Poglavitna je v baziliki sv. Križa „S. Croce in Gerusalemme“, katera je bila posebno to leto slavnostna, ker se je ob enem obhajala osemstoletnica prve križarske vojske. Posebni odbor, kateremu je bil načelnik princ Don Marcantonio Colonna, je s tiskanim pozivom vabil katoliško prebivalstvo, da se te slovesnosti kolikor najbolj mogoče množestveno vdeležijo, in vdeležba je bila v resnici obilna. Zjutraj ob 10. uri je prevzvišeni kardinal vikarij Parocchi spremljan od č. redovnikov cistercijscev, ki imajo to svetišče v oskrbi, izvrševal cerkvene obrede ter potem vernikom kazal najimenoitnejše svetinje Kristusovega trpljenja, namreč velik del sv. križa, trnjevo krono in svete žebelje. Popoldne ob 5. uri pa se je toliko ljudstva zbralo, da je bila prostorna bazilika premajhna za toliko množico. Po navadi je imela biti procesija s sv. križem, h kateri se je napovedala tudi kraljica Margarita. Pritisk ljudstva je bil toliki, da so morali cerkvena vrata zapreti in so jih še le odprli, ko se je visoka gospa z dvornim vozom pripeljala. Ko je kraljica, katera je, memogrede rečeno, istinito pobožna gospa, skozi cerkveni široki preddvor stopila v cerkev, vsula se je za njo vsa množica kakor valovito morje v svetišče, ter je vse prostore triladne cerkve napolnila. Najprvo bila je procesija. Imeno vani princ Don Marcantonio je šel prvi s križem in za njim drugi udje slavnostnega odbora, vsi s svečami, okolu vratu pa jim je visel majhni viteški križec na zlati verižici. Za temi enako s prižgano svečo veliki predstojnik malteškega reda spremljan od nekaterih svojih viteзов in sledile so razne pobožnosti rimske bratovščine.

(Konec sledi.)

Socijalne stvari.

Ali za male obrtnike res ni rešitve?

Liberalci, napiti brezverskih darvinističnih nauk, po katerih človek nema neumrjoče duše, toraj tudi ne večnega življenja, morali so priti do zaključka, da je človek le bolj razvita žival, da izvira vse njegovo mišljenje in duševno delovanje le iz gibanja njegovih fizičnih prirodnih tvarin in organov, namreč iz možganov, živcev, krvi in prirodnih električnih tokov, da toraj s smrtjo vse človekovo življenje za vekomaj preneha, kakor pri živali.

To mišljenje so prenesli tudi na gospodarsko polje in družbinsko življenje, rekoč: „Ljudje so kakor zverine v hosti ali kakor ribe v morju; kakor velika riba malo požre in kakor močnejša žival slabejšo ukonča, tako je tudi človeško življenje večni „boj za obstanek“. Močnejši in modrejši ugonobi slabjšega in manj prebrisanega, bogatejši trgovec uniči več revnejših, tovarnar uničuje male rokodelce. To je natorni ali prirodni zakon, „kateremu nihče uteči ne more“. Iz tega sledi, da „za malega obrtnika ni rešitve“, ker nema toliko kapitala, da bi si napravil stroje in da bi mogel surovo tvarino ceneje nakupiti. In ker ni večnosti, ne sodbe, ne pekla, ne nebes, zato tudi ni treba vesti in poštenosti: kakor volka nič vest ne peče, če jagne raztrga, tako bi bilo tudi bedasto, ko bi se človek v tem „boju za obstanek“ oziral na „prazne in babjeverske“ moralne zapovedi, katere so si le ljudje sami izmislili; vsak naj laže, slepari in goljufa, kolikor hoče, da si s tem le svoje premoženje pomnoži, pa je „moder“ in „spoštovanja vreden“ mož. Kdor je pa za laž in sleparstvo prepošten ali preneumen, naj pogine, tako ga obsodi „prirodni zakon“.

Znanje je moč, prefriganost je potrebna, laž, prevara, to je dovoljeno in obče v rabi nahajajoče se orožje naših dni.

Na podlagi takih nauk se je začela divja konkurenca, ki jo zdaj v vsakdanjem prometu opazujemo z gnjusom. Vsak skuša občinstvo s ce-

nejšim, pa slabejšim blagomk sebi privabiti in opehariti, pri tem pa sam obogateti. Posvetna oblast ne sme vmes poseči, kajti brž jo zavrnejo bogati judovski liberalci: „Glavno gospodarsko načelo je po veljavnih liberalnih nazorih prosto gibanje prirodnih sil. Ta divja konkurenca in ta „boj za obstanek“ postala sta tem ljutejša, ker je liberalizem ob enem dekretiral prosto kupčijo in prosto obrtnijo. Vsak sme pričeti katero koli kupčijo ali obrtnijo; ker jih pa toliko ne more ob tem živeti, skušajo drug drugega uničiti, pomagajo si s ponarejenim blagom, z zlorabo kredita in goljufivimi falimentii (kridami). Ob enem izkoriščajo tehnične iznajdbe novega časa ter si napravljajo raznovrstne stroje, da zamorejo obrtne izdelke hitreje in ceneje izgotavljati ter tako uničiti male rokodelske mojstre, ki nočejo tako površno, in brez strojev tudi ne morejo tako hitro in po ceni delati. Vsled tega propadajo mali rokodelski mojstri, liberalci pa jim pojejo nagrobno pesem in v svojih listih ponavljajo trditve, da za male obrtnike ni rešitve, ker z bogatimi tovarnarji in njihovimi stroji ne morejo konkurirati.

In kaj rečejo mali obrtniki sami na to? Mnogo jih je, ki so po liberalnih časnikih tako preslepljeni in prismojeni, da take liberalne nauke še prežvekujejo in svojo bēdo kot neko „prirodno, neizogibno“ nesrečo prenašajo, kakor bolezen ali smrt, pri volitvah pa še svojim liberalnim grobokopom svoje glasove dajejo.

Kaj pa mi pravimo o teh liberalnih gospodarskih nazorih? Mi jih obsojamo kot žalostne posledice protikrščanskih načel, javljajočih se v praktičnem življenju, izmišljene v trpinčenje človeškega rodu, od Boga pa dopuščene v kazni za odpad od krščanske vere. Naj bi bili mestni obrtniki veri zvesti ostali, potem bi z njimi ne bilo nikoli tako daleč prišlo, da bi pri volitvah ne bili brezverskim liberalcem državnega krmila v roke dali. Pa še zdaj bi si lahko pomagali, ko bi se le hoteli okleniti krščanstva. Kajti po naši veri človek ni divja zverina, ampak on je po Božji podobi ustvarjeno, neumrjoče bitje, sestavljeno iz duha in telesa. Kristus nas je učil, da moramo bližnjega ljubiti kakor sebe; po tem nauku je toraj prepovedano, bližnjega goljufati ali mučiti, divji „boj za obstanek“ je torej čisto nekrščansk. (Konec sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 15. aprila.

† Stolni prošt tržaški dr. Ivan Šust.

Brzjavno se nam sporoča, da je danes dopoldne ob 8. uri umrl po kratki bolezni mil. gosp. tržaški stolni prošt in kapitelski vikarij dr. Ivan Šust. — Britka je izguba, ki je s smrtjo pokojnika zadela tržaško škofijo, kajti dr. Šust je bil mnogo let desna roka škofa dr. Glavine in težko breme, katero je nosil tržaški škof, slonilo je na ramenih preminolega apostolskega protonotarja. — Pokojni dr. Šust je bil rojen 9. marca 1831. v Stariloki na Gorenjskem, posvečen 19. sept. 1857. V vseh svojih častnih službah se je odlikoval z izredno nadarjenostjo, neumorno pridnostjo in železno vztrajnostjo. Svojemu narodu je bil vedno zvest sin, zato so ga tudi Italijani šestokrat surovo napadali po svojih lažnjivih časnikih. Mnogo let je bil kancelar škofijske pisarne, kjer je spretno in zvedeno uradoval v štirih jezikih. Nedavno je bil po odstopu mil. škofa dr. Glavine izvoljen kapitularnim vikarjem škofije in pred štirinajst dnevi je pisal kanoniku Jeranu v Ljubljano, kako težko breme so mu zopet naložili tržaški kanoniki, ko so ga izvolili za kapit. vikarja, in kako bodo sedaj njega napadali Italijani, kakor so poprej škofa. Dostavil pa je v pismu: „Upam, da sem to breme prevzel le za malo časa“. Pokojnik najbrže sam ni mislil, da mu Bog tako hitro odvzame to breme, ter ga pokliče v boljši svet. — Svetila zaslužnemu možu in odličnemu rojaku večna luč!

(G. deželni inženir A. Klinar) je izjavil v večerajšem »Narodu«, da ne prevzame kandidature za mestni zastop, katero so mu ponudili volilci »Narodove« stranke na zadnjem volilnem shodu v »Narodnem domu«.

(Služba božja na Brezjah.) S 1. majem se prične na Brezjah ob delavnikih vsakdanja sv. maša ob 1/4 10. uri za romarje, ki se pripeljejo ob 1/4 9. uri v Otoče, v nedeljah in v praznik je duhovno opravilo ob 1/4 11. uri; na praznike Matere Božje in angeljsko nedeljo pa dvojno opravilo ob 1/4 7. in ob 10. uri. — Vstreženo je, ako gospodje duhovni, ki mislijo priti na Brezje, to preje po dopisnici naznanijo župnijskemu uradu, da pridejo potem preje na vrsto s sveto mašo. — Dela pri božjepotni cerkvi na Brezjah so se že pričela, glavno delo bo letos kupola in druga manjša kamenarska dela.

(Ribniško-velikolaški posebni vlak), ki je došel včeraj popoldne o priliki včerajšnjega koncerta „Glasbene Matice“, da izrazi svoje občudovanje in hvaležnost znsmenitemu slovenskemu glasbenemu zavodu, ki je deloval na Dunaji v čast slovenskemu imenu, pripeljal je nad 150 udeležencev. — Krasen prizor bil je o prihodu vlaka, ki je bil z zastavami, zelenjem, rešeti in kuhavnicami v resnici originalno okrašen. Na stotine zbranega ljubljanskega občinstva pozdravljalo je dolece kar najpristrčneje in toplo so odzdravljali došli, mej kojimi je bilo veliko število ženstva. V imenu zbranega odbora „Glasbene Matice“ nagovoril je goste predsednik društva gosp. Ravnihar, v imenu ženskega zbora pa slednjega načelnica gospa dr. Jenkova. Zahvalil se je g. notar Ignacij Gruntar. Po koncertu, kojega so se udeležili dolenjski gostje korporativno, sešli so se Dolenjci v mali dvorani „Narodnega doma“, kjer se je improviziral komers. Dolenjskim damam delile so v imenu društva gospodične pevke v narodnih nošah lepe šopke v mali spomin. Prvi pozdrav govoril je načelnik moškega zbora „Glasbene Matice“ gosp. svetnik Vencajz; pozdravil je dolenjske goste, prijatelje iz Stajerske in Goriške. V imenu ribniško-laskih udeležencev koncerta zahvalil se je drž. posl. Višnikar in je napil g. svetniku Vencajzu. — Vrednik „Soče“ iz Gorice, gosp. Gabršček slavil je pevski zbor in ljubljansko meščanstvo, ki ga nam je dalo. G. notar Globočnik iz Vel. Lašče izročil je pa koncertnemu vodji g. Hubadu zlat briljanten prstan kot dar udeležencev vlaka, kar je dalo občinstvu priliko, prirediti obdarovanemu burno ovacijo. V imenu dolenjskega ženstva slavila je z navdušeno besedo gosp. Hubada gospa Franja Tomčeva, za kar se je isti ganjen zahvalil. Društveni tajnik g. dr. Foerster nazdravil je prirediteljema dolenjskega vlaka gosp. notarju Gruntarju iz Ribnice in gosp. svetniku Šušljaju iz Vel. Lašče; g. Ravnihar konečno narodnemu ženstvu. O polu 2. uri popolunoči odpeljal je posebni vlak zopet dolenjske goste, kojim bodi zavest, da so bili nam vsem ljubi.

(Z Dunaja) 13. aprila. Provincijala P. Pollaka preiskaval je danes sloveči profesor dunajske klinike dr. vitez Stoffela. Se sedanjim stanjem povsem zadovoljen, nadeja se, da bo v par tednih popolnoma okreval. Nevarnost bi bila samo, ako bi se v glavi nabralo preveč krvi. — Poročila časnikov v zadnjih dnevih niso resnična.

(Potres) Danes 14. t. m., torej ravno v obletnici lanskega silnega potresa, se je čutil v Novem Mestu in bližnji okolici ob 3. uri 39 minut zjutraj močan sunljaj, ki je trajal dve sekundi. Zašklepetala so okna in vrata. Slišalo se je ob enem votlo podzemeljsko gromenje. — Pravijo, da se je tudi včeraj zjutraj ob 3. uri 50 minut zemlja rahlo zazibala.

(Za škarlatico) je obolelo 17 otrok v vaseh Gomila, Hinje in Leskovec v krškem okraju. — Potrebne zdravstvene naredbe je zaukazala politična oblast.

(Razpisane službe.) Na dvorazrednici v Kočevski Reki drugo učiteljsko mesto. Prošnje do 10. maja t. l. c. in kr. okrajnemu šolskemu svetu v Kočevju. — Na petrazrednici v Postojini je dvojje učiteljskih mest (letna plača 450 gld.) stalno namestiti. Prošnje do 22. aprila c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Postojini.

(Razpisana poštna služba.) Razpisuje se mesto poštnege odpravitelja pri c. kr. poštnege uradu na Savi, okrajno glavarstvo Litija, proti pogodbi in kaveji 200 gld. Letna plača 150 gld., uradni pavšal 40 gld. in letnih 180 gld. za oskrbovanje pešpošte (dvakrat na dan) med poštnege uradom in postajo Sava. Prošnje v teku dveh tednov na poštnege in brzjavno vodstvo v Trstu.

(Popravek.) V sinočni notici „Slovanski repertoar slovenskega gledališča“ je

tiskarski škrat prav krepko vmes posegel in v jeden stavek postavil celo besedo, ki ni v rokopisu ter tako spremenil tudi vso misel. V stavku: „Kakor se spominjamo, slovenske igre na našem odru dosedaj v večini nikakor niso dosegle tako lepih uspehov, — kakor piše v nasprotju s tedanjimi svojimi poročili Slov. Narod“ — ne glede na to...“ se mora postaviti, kakor se razvidi iz vse ostale notice, namestu slovenske igre, slovanske igre in namestu lepih uspehov, jalovih uspehov. —

* * *

(Dobernik pred volilci.) Iz Celovca, dne 12. aprila: Veliki naš prijatelj in stari znanec Dobernik, prej „šriflajster“ v Celoveu, sedaj poslanec na Dunaju po milosti nacionalno-liberalnih Celovčanov, je zadnjič tu poročal svojim volilecem. Znano je še, kako ga je gosp. poslanec Klun okrecal v drž. zboru. Dobernik mu v zbornici ni odgovoril niti besedice, ker ni mogel. Odgovarjal mu je šele pred svojimi volilci v Celoveu. Kaj? Žal, ne vemo, ker tukajšnji listi, mej njimi tudi Dobernikovo glasilo „Fr. St.“ o tem ne črhnujo niti besedice! Tega molka si ne moremo tolmačiti drugače, kakor da se Dobernik boji! Ko bi objavil, kar je blebetal, znal bi ga Klun vnovič okrecati, in zato rajši molči po znanem nemškem pregovoru: „schweigen ist Gold.“

(Od celovškega „rotovža“.) Iz Celovca, dne 13. aprila: Kakor Vam je brzojav prav vestno sporočil, imamo zopet župana v osebi tovarnarja in trgovca z usnjem, Jul. Neuner-ja, ki je povzdignjen do te časti z 22 glasovi od 25. Kajpak se je novozvoljeni po izvolitvi zahvalil s primernim govorom. Kako dolgo bo vzdržal na županskem stolu celovškem, zna sam Bog. Saj že govoré o nasledniku njegovem, dr. Lemišu, ki je od nacionalcev že predstavljen za odlično mesto. — Tudi Poš je šel, ker se je naveličal nacionalnega dreganja. Kot značajen mož pokazal je vsaj še toliko močnatosti, da je vztrajal pri liberalni zastavi in je ni zapustil ter se zapisal zaradi častne službe nacionalcem, kakor je navada pri drugih ljudeh, n. pr. kar pri njegovem protikandidatu ob zadnjih državnozbornih volitvah, pri velikem Doberniku. — Kriza je nastala na našem „rotovžu“ tudi med občinskimi odborniki. Haderer, strasten nasprotnik Slovencev, in Bierbaum sta že odločila odborništvo, drugi jima bodo menda še sledili! Mi ostajamo pri vsem tem prav hladnokrvni in mirno gledamo, kako se nemška gospoda, toli ponosna in oblastna proti Slovincem, kavska med seboj. — Dopolnilne volitve za občinski svet bodo dne 20., 22. in 25. aprila.

(Iz celovške škoflje.) Misijon se je vrnil od 23. marca do 2. aprila v Vetrinjah ob Celoveu. Dué 25. min. meseca so mil. knezoškof tam posvetili dva nova oltarja. Jednega je prav mojstersko popravil naš rojak g. A. Progar. — Umrl je dué 29. sušca v celovškem duh. semenišču tamošnji podvodja v. g. Jos. Lechner, S. J., star 55 let. N. p. v m.! — Dne 4. mal. travna je v Celoveu preminol spoštovani profesor verouka, preč. g. o. Beno Scheitz, O. S. B., ki je gotovo v najblajšem spominu vsem, ki so hodili pri njem v šolo. Dosegel je 74 let. Naj počiva v miru! Namesto pokojnega Lechnerja je za podvodjo v kn. šk. duh. semenišče pozvan o. Tom. Lempel, S. J.

* * *

(Meteor.) Iz Zagreba se poroča, da je dne 13. t. m. meteor padel na neko hišo v Veliki Dolini. Hiša je pogorela do tal. Prebivalci so bili k sreči na polji, tako da ni bil nihče poškodovan.

* * *

(Iz poštne hranilnice.) Iz najnovejše okrožnice c. kr. poštnohranilničnega urada na Dunaji povzamemo sledeče podatke. Tekom meseca marcija se je po državi vložilo 1,168.426 krat skupaj za 133.713.970 gld.; od tega pride na Štajarsko 55.487 krat za 4.879.521 gld.; na Koroško 16.855 krat za 1.513.804 gld.; na Kranjsko 13.450 krat za 1.289.256 gld.; na Primorje 22.111 krat za 2.542.597 gld.; na Dalmacijo 7.096 krat za 629.298 gld. Vrnili so pa 308.874 krat za 131.393.533 gld., od tega na Štajarskem 9.597 krat za 2.319.945 gld.; na Koroškem 2.434 krat za 368.078 gld.; na Kranjskem 1.839 krat za 386.042 gld.; po Primorji 5.630 krat za 1.426.819 gld.; po Dalmaciji 832 krat za 108.765 gld. Od dne 12. januarja 1883, ko je zavod začel poslovati, pa do konca marca se je vložilo 89.641.948 krat za 10.578.690.191 gold. 92 kr.; a vrnilo

24.501.485 krat za 10.478.004.020 gold. 41 kr.; tako je v blagajnici preostalo čistih 100.686.171 gld. 51 kr. Med povračili nahaja se 29.305.395 gld., za kar je urad vložnikom na željo kupil in poslal vrednostnih papirjev. V prometu je 1.138.605 vložnih, 29.050 čekovnih in 11.886 rentovnih knjižic, zadnje so vredne 24.080.210 gld. Število vložnikov se je povišalo za 2.529 oseb v varčevalnem, za 189 v čekovnem, za 197 v nakazničnem (clearing) oddelku. V neuradnem delu okrožnice najdeš črtice o poštni hranilnici na Ogrskem, Francoskem, Taljanskem, Nizozemskem.

(Ameriške novice.) Na novi slovenski naselbini v Eden Valley pridno grade nova prostorna poslopja. Jedno tako poslopje je že pod streho. V njem bode prostora za štiri družine in 36 samcev, ter ob enem stanovanje za nove naselnike. Delo izvršuje Slovenec Jak. Vidic. — Blizu Center Point v Indijani je skočil s tira osobni vlak. Poškodovanih je blizu 100 rudarjev. — Za državo Ohio se je vpegljala nova postava, ki prepoveduje prodajati tobak osebam, ki niso dopolnile 16. leta. Jednake naredbe bi bile umestne tudi v Evropi. — Koncem minulega meseca se je usmrtil v Kansas City neki poštar, ki je izneveril nad 8000 dolarjev in se zbal poštne nadzornika. — V Chicagi so napadli 25. marca roparji nekega zasebnika Schrage ter mu odnesli 50.000 dolarjev. — Mesto Novi Jork bode prihodnje leto spojeno z nekaterimi manjšimi mesti v obližju ter bode štelo tedaj blizu 3 milijone prebivalcev. Prvi župan za Veliki New York se bo volil 1. 1897.

(Židovska Ogerska.) Leta 1870 je štela Budapešta 270.476, danes uže blizu pol milijona bivalcev. V zadnjih 25. letih se je znižalo v tem mestu število katoličanov od 72 in $\frac{1}{2}$ % na 64 %, število judov je pa naraslo od 16 in $\frac{1}{2}$ % na 21 %. Žid povsod gospodari, očitno še v Marijinem kraljestvu. — g.

(V „Judapesti“) bodo sedaj z belimi kartami na zadnji strani igrali. Urednik „Magyar Estilap-a“ dr. Mih. Szalay je dobil nagrado 100 gld., katero je razpisala prva ogerska tovarna za kvarte. Po enkratni igri poznal je vse liste od zadnje strani. Urednik je dobljeno svoto podaril žurnalističnemu pokojninskemu skladu. Sedaj so sklenili v kavarnah le s kartami igrati, ki imajo bel hrbet. Veliko zabavo jim! — g.

(Kornelij Herz) je že nad tri leta na smrt bolan. L. 1893 so zasačili tega zvijača v Burnemutu. Ker pa se mnoge „visoke osebe“ na Francoskem bojé, da pridejo na dan njihove panamske goljufije, proglašajo zdravniki Herza na smrt bolnim, in vsled tega odlašajo njegovo zaslišanje. Herz se jim gotovo v pest smeje!

(Železniški vozovi iz aluminija.) Ravnateljstvo francoskih državnih železnic je že minolo jesen od vlade dobilo dovoljenje, da sme železniške vozove za osebe narejati iz aluminija, ki je mnogo lažji od železa. Vsi deli izvzemši kolesa, osi in skopčanja bodo iz te nove kovine. Vozovi bodo težki le po 1500 kg.

(Pariški občinski zastop) je imel letošnji veliki petek dve seji, da je naravnost pokazal svoje sovražstvo do krščanskega praznika. Ob enem je ukazal, da morajo v vseh občinskih sirotišnicah in šolskih kuhinjah otrokom dati mesa, kar se godi tudi sploh ob petkih. Večkrat je „paganski“ mestni zastop tudi zahteval, da naj se na veliki petek igra v gledališčih, toda igralci so se uprli. — Brezverska razdivjanost je tukaj pač na vrhuncu.

(Kdor zna, pa zna!) Neki občan je bral pod naslovom zobozdravnika: „Tu se rujejo zobje brez bolečine.“ Ker ga je jeden zob močno bolel, stopi k zdravniku in ga vpraša: „Ali zares nič ne boli, če ga zrujete?“ — „Po mojem načinu ne občutite nobenih bolečin; vsedite se, takoj Vam dokazem.“ Vzame klešče, nastavi na zob in potegne zanj, da se je občanu v oseh zaiskrilo. „Glejte,“ pravi, „tako so ruvali zobe v starih časih; bolelo je grozno.“ Zdaj potegne v drugo, da občan ni mogel vzklika zadržati. „Kaj ne, tudi boli? Da, tako ruje zobe še slabši moj konkurent tu nasproti; ali zdaj pazite,“ reče in potegne zob s prsti, „vidite, tako delam jaz — brez bolečin.“

Društva.

(Novo pevsko društvo „Zvon“) se snuje v Ljubljani v krogih krščansko socialnih delavcev. Pravila omenjenega društva so se že pred-

ložila vladi v potrjenje. — Delavsko pevsko društvo „Zvon“ bode zopet nov pojav krščansko-socialne organizacije, katero toliko bolj pozdravljamo, ker nimamo v Ljubljani še nobenega v resnici delavskega, a ob enem tudi katoliškega pevskega društva. Bog daj, da bi društvo, ki se ima v kratkem ustanoviti, dobilo mnogo potrebnih močij in prijateljev ter da bi krepko vztrajalo na davi si poti!

(Podružnica sv. Cirila in Metoda za slovensko Ziljsko dolino in faro Vrata) bode imela v nedeljo dne 19. malega travna 1896 ob $\frac{1}{4}$, uri popoldne v gostilni g. A. Ahac-a p. d. Proj v Ziljski Bistrici svoj letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav načelnikov. 2. Poročilo. 3. Volitev novega odbora. 4. Vpisovanje novih udov. 5. Volitev zastopnika za občni zbor glavne družbe. 6. Razni govori in nasveti. 7. Prosta zabava. Igrala se bo igra: „Svoji k svojim!“ Naj se zbora udeležijo domoljubni Slovenci in domoljubne Slovenke v prav velikem številu!

(Kat.-pol. in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem) ima svoj sedmi letni občni zbor v četrtek dne 23. aprila t. l. v Celoveu v dvorani gostilne „pri Sandwirtu“. Začetek ob $\frac{1}{3}$, uri popoldne. Vspored: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo blagajnika o denarnem stanju. 3. Poročilo tajnika o delovanju društva v preteklem letu. 4. Zapisovanje novih udov in vplačevanje letnih doneskov. 5. Volitev novega odbora in dveh pregledovalcev računov. 6. Razne razprave, predlogi in nasveti. 7. Gospodarski govor. — K temu shodu so uljudno vabljeni vsi udje političnega društva in tisti slovenski rodoljubi, ki se želijo zborovanja udeležiti in smejo z dovoljenjem odbora od udov vpeljani biti.

Narodno gospodarstvo.

Adressbuch des russischen Import- und Export-Handels.

Abrecht Pieszczyk & Co. v Lipskem, izdajatelj meseca oktobra 1894 obelodanjene in povsod zelo ugodno sojene knjige „Adressbuch des russischen Import- und Export-Handels“, nameravajo izdati univerzalno adresno knjigo za rusko importno trgovino. Ta knjiga bo v vseh večjih mestih ruskih javno izložena po trgovskih zbornicah, konzulatih, bralnicah hotelskih in kavarniških itd. Ruskim trgovcem se bo prodajala po 1 rubel. Knjiga naj služi ruskim trgovcem in tovarnarjem kot vodnik v evropski eksportni obrtniji in bo spisana, kolikor treba, v ruščini. V adresno knjigo se sprejmejo tudi inserati. Pogoji se poizvedo lahko v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani in se na željo dopošljejo.

Dobava.

C. kr. trgovinsko ministerstvo je poslalo trgovski in obrtniški zbornici v uradnem delu „Srpskih Novin“ objavljene ponudbene razpise: a) ravnateljstva vojaško-tehniškega zavoda v Kragujevacu za dobavo jeklenega, železnega in drugega blaga; b) ravnateljstva kr. srbskih državnih železnic v Belemgradu za dobavo barvenega blaga, droguerijskih predmetov, sveč, mila itd., potem fasoniranega železa.

Pismene ponudbe naj se pošljejo za pod b) imenovane predmete do 20., oziroma 22., 23., 18. aprila. Za pod a) imenovane predmete bo dne 20. aprila javna ustmena licitacija.

Ponudbeni razpisi se lahko pogledajo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Na željo se pošljejo tudi prepisi.

Telegrami.

Dunaj, 15. aprila. Cesar Frano Josip je imenoval princa nemškega cesarja poročnikom pri avstrijski armadi. — Cesar Viljem je vsprejel včeraj ministerska predsednika grofa Badenija in barona Banffyja v zasebni avdijenci.

Plina, 15. aprila. V tovarni za železo v Vranovini se je vnelo oglje, ki je bilo namenjeno za plavež, vsled česar je nastal velik požar. Gasilci iz Karlovca, Siseka in Petrinje so neprestano na mestu požara.

Budimpešta, 15. aprila. Ogerska kvotna deputacija se je posvetovala včeraj o nunciju avstrijske kvotne deputacije in sestavila ter odobrila svoj renuncij. Ob enem je naročila poslancu Falku, naj sestavi potrebno poročilo.

Budimpešta, 15. aprila. Poslanska zbornica je rešila v včerajšnji seji končne točke proračuna za poljedelsko ministerstvo. V da-

našnji seji se razpravlja proračun finančnega ministerstva.

Pariz, 15. aprila. Ministerski predsednik Bourgeois je naznanil zborničnemu predsedniku, da je prejel pismo od avstro-ogerskega poslanika Wolkensteina, v katerem se vabi francoska zbornica, da se udeleži slavnosti tisočletnice v Budimpešti.

Milan, 15. aprila. Po vsi srednji Italiji je bila včeraj velika nevihta. Sneg in toča sta povzročila veliko škodo.

Madrid, 15. aprila. Pri zadnjih državnoborskih volitvah je bilo izvoljenih 300 konservativcev, 70 liberalcev in 60 kandidatov raznih manjših strank. Socijalisti so propadli povsod. Razni listi pišejo o velikih nerednostih povodom volitev.

Cannes, 15. aprila. Truplo umrlega Trikupisa so prepeljali včeraj v Marselj, od koder je dovedejo na Grško.

Za slabotne

bolehave vsled pomanjkanja krvi in na živcih, blede in slabotne otroke; izvrstnega okusa in preizkušnega učinka je **železnato vino** lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta) priporočeno od mnogih zdravnikov. — Pol literska steklenica velja 1 gld., pet pol literskih steklenic gld. 4.50. (122 50—9) 2

Umrli so:

12. aprila. Amalija Dražil, knjigovozova hči, 3 leta, Trnovski pristan 8, plućnica. — Robert Stiene, računskega narednika sin, 6 mesecev, Karlovska cesta 22, davica. — Marija Rudl, kotlarjeva hči, 6 let, Dunajska cesta — delavske hiše, meningitis. — Ana Lavrentič, železniškega uradnika hči, 15 mesecev, Lingerjeve ulice 3, jetika.

13. aprila. Jera Belé, posestnica, 80 let, Lončarska steza št. 8, bronhial catarrh. — Ana Verhove, posestnikova hči, 10 mesecev, Poljanska cesta 58, jetika.

V hiralnici:

12. aprila. Anton Kalan, gostač, 62 let, necrosis costar dextr.

Tuji.

13. aprila.

Pri **Slonu**: Nisle, Ziegler, Arvai, Jamnitz, Roth, Gutmann, Brann, Sabbak, Henkel, Weiss, Weltmann z Dunaja. — Maurovič iz Gorice. — Beyer iz Greiz-a. — Papanovič iz Zagreba. — Perutz, Beinkofer iz Trsta. — Schubert iz Berolina. — Ottenfels iz Grada. — Ružička z Reke. — Kunbel iz Vratislave. — Hartmann iz Fürth-a.

Pri **Matiču**: Bäck z Dunaja. — Neuman iz Linca. — Sigen iz Trsta. — Kovač iz Črnomlja. — Koppstein iz Siofoka. — Geiringer iz Krnova. — Neuberger iz Lazev. — Benčina iz Starega Trga. — Fuchs iz Kokre. — Democher iz Postojne. — Preloušek iz Opatije.

Pri **Lloydu**: Kaučič iz Razdrtega. — Kaučič iz Gorice. — Schwab iz Št. Pavla. — Wrbisch iz Požeka. — Šelack iz Kočevja.

Pri **avstrijskem caru**: Sternin z Vrhnike. — Birk iz Doba.

Na prodaj je po nizki ceni
jednonadstropna hiša
v Škofji Loki
v predmestju Studenec števil. 15.

hlev in ograjen vrt. — Hiša je pripravna za kmetijstvo, rokodelstvo in gostilno. Natančnejše pov. posestnica **Marija Šink** v veliki trafiki v Škofji Loki. 290 2—1

Razpis službe.

Konsumno društvo v Starem Trgu pri Ložu razpisuje
službo prodajalca

v svoji prodajalnici z mesečno plačo 40 gld.

Zahteva se, da je prodajalec izvežban v manufakturi in speceriji, in nadalje primerna varščina po dogovoru. — Oglašila se sprejemajo do konec aprila. — Službo je nastopiti začetkom maja.

280 4—2

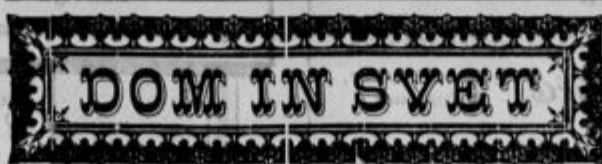
Odbor.

Koverta s firmo
vizitnice in
trgovske račune
priporoča
Katol. tiskarna
v Ljubljani.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
14	9. zvečer	732.9	5.4	sl. svzh.	jasno	
15	7. zjutraj	733.2	1.6	sl. jvzh.	jasno	0.0
	2. popol.	731.8	12.2	sr. zah.	del. oblak	

Srednja včerajšnja temperatura 7.5° in za 2.0° pod normalom. — Danes zjutraj slana.

Vsebina 8. zvezka 1896:

1. Knez Ljudevit. Zložil A. Hribar. Vojna. — Vojaški spev. — Zbor. — Glas vil. 2. Judita. (Roman.) Spisala Pavlina Pajkova. (Konec.) 3. Vzori in boji. Po prijateljevih pismih priobčil Jož. Ošaben. (Dalje.) 4. Na kosilu pri cesarju. Po resnični dogodbi spisal P. Bohinjec. 5. Sonet. Zložil F. S. Finžgar. 6. Sonet F. S. Finžgar. 7. Kočevje. Spisal Viktor Steska. (Dalje.) 8. Biserji. Zložil A. Hribar. 9. Hrabroslov Volarič, slovenski skladatelj. (Zvonenje pisna črtica.) Priobčil Janko Leban. (Konec.) 10. Črtice iz zgodovine lepih umetnosti. Spisal dr. Anton Medved. (Dalje.) 11. Dunajsko koncertovanje „Glasbene Matice“. Spisal dr. Janko Pajk. 12. Književnost: a) Slovenska književnost. b) Hrvaška književnost. — Na platnicah: Bodočnost slovenskega naroda. (Dalje.) — Nove knjige. — Darovi za Marjanišče. — Slike: 1. „Da bi stotero rodilo!“ 2. Dobri pastir. Slikal Murillo. 3. Beatrika Cenci. Po sliki Guida Geolija. 4. Hrabroslov Volarič. 5. Pevski zbor „Glasbene Matice“ v sušcu l. 1896. Fotograf. W. Helfer.

Najboljše ure po najnižjih cenah.

266 4

Popravila zanesljivo pod jamstvom.

Velika zaloga

Styria-koles

in raznovrstnih drugih zistemov.

Mehanična delavnica za vsako popravilo, vse po najnižjih cenah.

V obilni nakup se uljudno priporoča in prijazno vabi

Fr. Čuden, urar v Ljubljani.
Mestni trg, nasproti rotovžu.

Razpis.

Zaradi oddaje **zidarskih, kamenarskih, tesarskih, kleparskih, krovskih, ključarskih in pleskarskih del**, potrebnih za

popravo zvonikov trnovske župne cerkve
v Ljubljani,

se bo vršila **ofértna razprava** dné 1. maja t. l. ob 3. uri popoldne v **trnovskem župnišču**.

Načrti, mere in drugi pripomočki so razgrnjeni do dné 30. aprila t. l. do 12. ure opoldne v trnovskem župnišču vsak dan od 2. do 4. ure p. poldne na ogled. Do **istega obroka vložiti je** pri podpisancu skupne ali posamezne zapečatené ponudbe, opremljene s 5% vadijem, preračunjenem na podlagi skupnih zneškov, ki se bode moral v slučaju oddaje dela dopolniti na 10% no varščino.

V Trnovem v Ljubljani, dné 14. aprila 1896.

Ivan Vrhovnik,

prvomestnik odbora za popravo trnovskih zvonikov.

Cement,
železniške šine,
traverze,

vsakovrstno železo za vezi, strešni papir, cinkasti in pocinkano ploščevino, storje za obijanje stropov, samokolnice, vsakovrstno kovanje za okna in vrata, sploh vse, kar se pri stavbah potrebuje,

priporoča po zelo znižanih cenah

Andrej Druškovič, trgovec z železnino

Glavni trg 9/10. Ljubljana. Glavni trg 9/10.

Menjalnica bančnega zavoda

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurznem listu
saznamovanih
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Wien,
I. Beziirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Velika zaloga stavbinskega materijala.

F.P. VIDIC & Comp. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah

Zarezane strešnike (Strangfalzriegel), najboljše in najceneje kritje streh.
Lončene peči in štedilna ognjišča iz lastne tovarne, kakor tudi
Česke peči.

Nastavke za dimnike in

(Steinzeug) za vodovode, stranišča itd.

cevi iz kamenine.

Šamotne ali mozaik plošče in plošče iz Portland-cementa za tlakanje cerkv, hodnikov, trotoarjev itd.

Roman-Cement.

Portland-Cement iz tovarne na Dovjem.

Ognju protivno opeko in plošče.

Strešno lepenco (Dachpappe) ter vse v stavbino stroko spadajoče predmete.

Trstne storje in karbolinej.

Najnižje cene.

(265) (30—4)

Razglas.

255 3—3

V imenu stavbenega odbora razpisuje podpisani

minuendo-dražbo

o popravi župnijske cerkve v Komendi.

Dražba se bo vršila **dné 20. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne v župnišču v Komendi.**

Načrti in proračun so v župnišču na razpolago in v pregled. — Podvzetnik bo položil 10% kaveije do dné kolavdacije.

Komenda, dné 1. aprila 1896.

Martin Poč,
načelnik.

Kranjska stavbinska družba.

Podpisani upravni svet dá uljudno na vednost, da je po temeljiti reorganizaciji in zdatnem pomnoženju tehničnega in administrativnega vodstva pri stavbiniki družbi službo umrlega ravnatelja g. Maksa Krennerja podelil svojemu s temeljitim strokovnim znanjem se odlikujočemu, osobito vsled osebnega vodstva gradnje impozantne finančne in poštne palače v Trstu tudi tukaj poznatemu arhitektu gosp. **Rudolfu Göbel-u**; upravni svet si je pa tudi pridobil stavbinskega mojstra in voditelja gosp. **Fr. Kaudelo**, kateri je mnogo let v enaki lastnosti služboval z najboljšim uspehom pri sloviti stavbinski družbi Union na Dunaju.

Ker pa tudi arhitekt in stavbinski mojster gosp. **Anton Wolf** še nadalje ostane kot izvrstna moč v našem tehničnem zavodu, domneva si podpisani upravni svet, da je storil z zedinjenjem teh izvrstnih mejebojno dopolnjujočih se voditeljskih močij vse, da more zadostiti najsmelejšim zahtevam in željam gledé prevzetja in izvršitve vsakovrstnih stavb bodisi v Ljubljani ali drugodi ter postreči najboljše, najcenejše in najvestnejše v vsakem oziru.

V Ljubljani, dné 10. aprila 1896.

Upravni svet

kranjske stavbinske družbe.

292 4—1

Pomladni Glasi

posvečeni slovenski mladini.

Z 8 slikami.

Uredil in založil

Matija Prelesnik.

V Ljubljani 1896.

Krasna mladinska knjižica I

6. zvezek.

Cena broširanim 30 kr., v pol platno vezanim 40 kr., v celo platno vezanim 55 kr., krasno vezanim 90 kr., po pošti 5 kr. več.
Dobé se v ljubljanskem semenišču, v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, pri Jan. Kraju v Novem Mestu in pri D. Hribarju v Celji. — Tudi se dobé prejšnji letniki razven prvega. — Izvirne platnice izdeluje F. Breskvar, knjigovez v Ljubljani.

Lepo darilo otrokom ob raznih prilikah!

Št. 387.

Razglas.

Mestna občina Kranj razpisuje natečaj za

stavbo novega gimnazijskega poslopja.

Vsa stavbinska dela, za katera je proračunjenih 110.700 gl., se le skupno oddajo.

Pismene, kolekovane ponudbe z varščino 10.000 gl. v gotovem denarji, hranilničnih knjižicah ali državnih obligacijah po borzni vrednosti, vložiti je zapečatene

do dne 18. aprila t. l.

opoludne pri podpisanem županstvu, kjer so načrti, pogoji in proračun na ogled.

Mestno županstvo v Kranju

256 3—3

dné 2. aprila 1896.

Minuendo-dražba.

Vsled novega pregleda temelja, tlaka in kanalov pri župni cerkvi v **Zagorji ob Savi** se, pod že objavljenimi pogoji, zopet **nova dražba**, ki se bo vršila **dné 20. aprila 1896 v župnišču v Zagorji**, še enkrat razpisuje.

Načrti in drugo je ondi v pregled.

Zagorje ob Savi, dné 11. aprila 1896.

278 3—2

J. Gross.

Matija Gerber

(Josip C. Gerber),

trgovina s šolskimi knjigami, pisalnim orodjem in papirjem; največja zaloga slovenskih in nemških molitvenikov, galanterijna knjigovoznica v Ljubljani,

si usoja prijaviti, da se njegova **prodajalnica** od dné 7. t. m. naprej do one dobe, ko bode dogotovljena njegova nova hiša na **Kongresnem trgu št. 4**, nahaja

v baraki

nasproti stari hiši

ter se najtopeje priporoča slavnemu p. n. občinstvu.

271 3—3

Dunajska borza.

Dné 15. aprila.		Dné 14. aprila.		Kreditne srečke, 100 gl.	
Skupni državni dolg v notah	101 gl. 20 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gl.	149 gl. 75 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	204 gl. 75 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 20 "	5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	157 " 75 "	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	18 " 30 "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 45 "	Državne srečke l. 1864, 100 gl.	194 " 50 "	Rudolfove srečke, 10 gl.	25 " 75 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 " 20 "	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 " 90 "	Salmove srečke, 40 gl.	69 " 25 "
Ogerska zlata renta 4%	122 " 10 "	Tisine srečke 4%, 100 gl.	140 " 50 "	St. Genois srečke, 40 gl.	71 " 50 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 10 "	Dunavske vravnave srečke 5%	127 " — "	Waldsteinove srečke, 20 gl.	61 " — "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	984 " — "	Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107 " 50 "	Ljubljanske srečke	22 " 25 "
Kreditne delnice, 160 gl.	360 " 10 "	Posojilo goriškega mesta	112 " — "	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	159 " — "
London vista	120 " 40 "	4% kranjsko deželno posojilo	98 " 35 "	Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3410 " — "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 82 1/2 "	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " 25 "	Akcije tržaškega Lloyda, 500 gl.	442 " — "
20 mark	11 " 77 "	Prioritetne obveznice državne železnice	221 " — "	Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	97 " — "
20 frankov (napoleonor)	9 " 55 "	" južne železnice 3%	166 " 75 "	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	65 " — "
Italijanski bankovci	44 " 10 "	" južne železnice 5%	129 " — "	Montanska družba avstr. plan.	84 " 60 "
C. kr. cekini	5 " 66 "	" dolenskih železnice 4%	99 " 50 "	Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	161 " 50 "
				Papirnih rubljev 100	127 " 27 "

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. **Kavarovanje** za zgube pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosoge kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti **naloženih glavnice.**